

Innhold

Forord	13
Introduksjon	15
<i>Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud</i>	
Hva denne boka handler om	15
Bokas struktur	19
Referanser	20
DEL 1	
Bakgrunn, definisjoner og teoretiske modeller	21
Kapittel 1	
Hva menes med teamarbeid?	23
<i>Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud</i>	
1.1 Team og teamarbeid	23
1.2 Teamarbeidskompetanse og teamtrening	28
1.3 Teamledelse	31
1.4 Utviklingsfaser i team	35
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	36
Referanser	36

Kapittel 2

Teamarbeid og teamtrening i et kvalitets- og pasientsikkerhetsperspektiv 40

Randi Ballangrud og Sissel Eikeland Husebø

- 2.1 Teamarbeid, kvalitet og pasientsikkerhet 41
- 2.2 Teamtrening for å jobbe i komplekse systemer 45
- 2.3 CRM-trening i helsetjenesten 51
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 56
- Referanser 56

Kapittel 3

Teoretiske modeller om teamarbeid og teamtrening 60

Randi Ballangrud og Sissel Eikeland Husebø

- 3.1 The Big Five innen teamarbeid 61
- 3.2 Det perfekte teamet 64
- 3.3 Rammeverk for tverrprofesjonelt teamarbeid 70
- 3.4 Teoretisk modell for effekt av teamtrening i helsetjenesten 80
- 3.5 SEIPS-modellen 82
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 89
- Referanser 90

Kapittel 4

Hva mangler det av forskning på teamarbeid i helsetjenesten? .. 92

Sissel Eikeland Husebø, Randi Ballangrud og Peter Dieckmann

- 4.1 Hva trengs det mer forskning på innen teamarbeid og teamtrening? 92
- 4.2 Implikasjoner for praksis og utdanning 97
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 98
- Referanser 99

DEL 2**Teamarbeid i ulike kliniske settinger og utdanninger** 101**Kapittel 5****Teamarbeid og teamtrening i helsetjenesten og utdanninger** 103*Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud*

5.1 Primærhelsetjenesten 103

5.2 Spesialisthelsetjenesten 110

5.3 Tverrprofesjonell teamtrening i utdanning av helsepersonell .. 120

Spørsmål til refleksjon og diskusjon 122

Referanser 122

Kapittel 6**Medisinske og kirurgiske sengeposter** 126*Randi Ballangrud og Oddveig Reiersdal Aaberg*

6.1 Teamarbeid blant helsepersonell på sengepost 126

6.2 Intervensjoner for å forbedre teamarbeid, kvalitet
og pasientsikkerhet på medisinske sengeposter 1306.3 Intervensjoner for å forbedre teamarbeid, kvalitet og
pasientsikkerhet på kirurgiske sengeposter 133

Spørsmål til refleksjon og diskusjon 136

Referanser 136

Kapittel 7**Fødeenheter og sengeposter for barn** 141*Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud*

7.1 Pasientsikkerhet og kvalitet ved fødeenheter 141

7.2 Teamtrening ved fødeenheter 144

7.3 Teamarbeid og pasientsikkerhet på sengeposter for barn 145

7.4 Teamtrening på sengeposter for barn 146

Spørsmål til refleksjon og diskusjon 146

Referanser 147

Kapittel 8**Akuttmottak** 149*Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud*

- 8.1 Teamarbeid, kvalitet og pasientsikkerhet 149
- 8.2 Teamtrening i akuttmottak 152
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 155
- Referanser 155

Kapittel 9**Intensiv** 157*Randi Ballangrud og Sissel Eikeland Husebø*

- 9.1 Hva karakteriserer et team på en intensivenhet? 157
- 9.2 Pasientsikkerhet og teamarbeid 159
- 9.3 Kvalitets- og pasientsikkerhetsinitiativ som
involverer teamet 160
- 9.4 Teamtrening på intensivenheten 162
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 163
- Referanser 164

Kapittel 10**Operasjonsstua** 169*Thekla Holmes, Randi Ballangrud og Anne Vifladd*

- 10.1 Pasientsikkerhet på operasjonsstua 169
- 10.2 Hva karakteriserer et team på operasjonsstua? 170
- 10.3 Tverrprofesjonelle kvalitets- og pasientsikkerhetsinitiativ 172
- Spørsmål til refleksjon og diskusjon 175
- Referanser 176

Kapittel 11**Psykiske helsetjenester** 179*Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud*

- 11.1 Organisering av psykiske helsetjenester i Norge 179
- 11.2 Kvalitet og pasientsikkerhet innen psykiske helsetjenester 180
- 11.3 Teamarbeid innen psykiske helsetjenester 182
- 11.4 Teamtrening innen psykiske helsetjenester 189

Spørsmål til diskusjon og refleksjon	192
Referanser	192
Kapittel 12	
Prehospitale tjenester	196
<i>Conrad A. Bjørshol og Sissel Eikeland Husebø</i>	
12.1 Førstehjelpere og 113 – det første akuttmedisinske teamet	196
12.2 Hjerteløpere – de frivilliges bidrag i beredskapen	198
12.3 Akutthjelpere – 113s første ressurs	199
12.4 Ambulansetjeneste – et team av lagspillere	199
12.5 Luftambulansetjeneste – en tjeneste som samhandler med andre	200
12.6 Teamarbeid i prehospitale tjenester – implikasjoner for framtidig forskning	201
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	201
Referanser	201
DEL 3	
Utvikling, simulering og evaluering av teamtrening	205
Kapittel 13	
Hvordan utvikle teamtreningensprogram?	207
<i>Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud</i>	
13.1 Betydningen av teamtrening i helsetjenesten	207
13.2 Systematisk utvikling av teamtreningensprogram	208
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	218
Referanser	219
Kapittel 14	
Simuleringsbasert teamtrening	221
<i>Sissel Eikeland Husebø og Randi Ballangrud</i>	
14.1 Introduksjon til simuleringsbasert teamtrening	221
14.2 Utvikling av simuleringsbasert teamtrening	222
14.3 Kriterier for simuleringsbasert teamtrening	223

14.4 Faser i simuleringsbasert teamtrening	226
14.5 Forutsetninger for læring i simuleringsbasert teamtrening ...	234
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	235
Referanser	235

Kapittel 15

Evaluering av teamtrening	237
--	-----

Randi Ballangrud og Sissel Eikeland Husebø

15.1 Å evaluere teamutøvelse	237
15.2 Hvorfor evaluere teamutøvelse?	241
15.3 Hva skal evalueres?	242
15.4 Hvor skal evalueringen av teamutøvelsen gjennomføres?	246
15.5 Når skal teamutøvelsen evalueres?	248
15.6 Hvordan evaluere teamutøvelse?	249
15.7 Hvem skal evaluere teamutøvelsen?	253
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	253
Referanser	254

Kapittel 16

TeamSTEPPS® i Norge	258
----------------------------------	-----

Randi Ballangrud, Tore Karlsen, Marie Louise Hall-Lord og

Oddveig Reiersdal Aaberg

16.1 TeamSTEPPS® – for bedre teamarbeid og pasientsikkerhet ...	258
16.2 TeamSTEPPS®-ferdigheter i teamarbeid som kan undervises og læres	261
16.3 TeamSTEPPS® i sykehus i Norge	263
16.4 TeamSTEPPS® i helsefaglig utdanning i Norge	268
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	275
Referanser	278

Kapittel 17**Klinisk ledelse i team** 283

*Sissel Eikeland Husebø, Sigrun Anna Qvindesland, Helge Lorentzen,
Øistein Rønneberg Mjelva og Øystein Evjen Olsen*

17.1 Forståelse av og begrunnelse for Klinisk ledelse i team 283

17.2 Bakgrunn for kurs i Klinisk ledelse i team 285

17.3 De grunnleggende verdiene for kurset: kvalitet,
responsivitet, effektivitet og tillit 287

17.4 Innhold i kurset Klinisk ledelse i team 290

17.5 Evaluering av Klinisk ledelse i team 293

Spørsmål til refleksjon og diskusjon 302

Referanser 303

Forfatterpresentasjoner 307**Stikkord** 310